

Světoví odborníci a odbornice řeší na MENDELU aktuální výzvy agrolesnictví

28.5.2024 - | Mendelova univerzita v Brně

I přes zájem zemědělců a politiků je přijetí agrolesnictví v současnosti náročné a agrolesníci řeší řadu výzev. „Současnou výzvou jsou v Evropě rámce, které umožní multifunkční využití půdy, lepší ekonomické rozpočty a příklady pro agrolesnictví nebo lepší sdílení znalostí mezi zemědělci a lesníky,“ nastínil ředitel společnosti AbacusAgri Stephen Briggs, farmář z Velké Británie, který je také vedoucím technického rozvoje ve společnosti Innovation for Agriculture. „Výzvou je, aby se agrolesnictví stalo běžným, aby se dalo vydělávat na stromech v krátkodobém horizontu, aby se zvýšilo společenské uznání zemědělců hospodařících agrolesnický a je třeba označit agrolesnické produkty, aby se dosáhlo lepších cen,“ doplnil svůj pohled Christian Dupraz, ředitel výzkumu ve Francouzském národním institutu pro agronomický a environmentální výzkum a zakládající prezident Mezinárodní unie pro agrolesnictví.

Oba zahraniční speakři se v agrolesnictví pohybují několik dekád. Za tu dobu se přesunulo z okrajového proudu do mainstreamu a v současnosti je využíváno v širším měřítku v řadě zemí. *„V agrolesnictví je nyní více vyvážený poměr mezi stromy kolem a uvnitř pozemků. Hustota stromů na pozemcích se postupem času snižuje, nyní je běžných pouze 50 stromů na hektar, zatímco před 30 lety to bylo přibližně 100 až 200 stromů. Kvůli potřebě krátkodobých výnosů jsou do agrolesnictví stále častěji zařazovány ovocné stromy namísto dřevin. A klíčovou hnací silou při zavádění agrolesnictví je nyní ukládání uhlíku, v minulosti tomu tak nebylo,“* vyjmenoval Dupraz, který se začal agrolesnictvím zabývat už na jeho počátcích v roce 1985. Podle obou je agrolesnictví jedním z mnoha řešení změny klimatu, není ale zcela vhodné pro všechny zemědělské podniky. Mezi aktuální trendy patří například agrivoltaiky, tedy kombinace využití fotovoltaik na plochách, kde se současně pěstují plodiny.

Ve Francii i Velké Británii se agrolesnictví v současnosti silně rozvíjí. *„Brexit umožnil Spojenému království přizpůsobit a urychlit politiky využívání půdy, a agrolesnictví je nyní zapracováváno do domácích agrárních a lesnických politik, které podporují jeho zakládání,“* popsal Briggs. Ve Francii poskytla letos vláda 110 milionů Euro na rozvoj agrolesnictví. *„V Paříži se nejlepším agrolesníkům udělují ocenění na Salon de l'Agriculture. Téměř všechny střední zemědělské školy nyní zahrnují pozemky a kurzy agrolesnictví. Bohužel je ale velké množství agrolesnických systémů stále špatně navrženo, se spoustou stromů, které nepřežijí. Tomu je třeba se vyhnout. Agrolesnictví není pouhé sázení stromů,“* podotkl Dupraz.

I v Česku agrolesnictví nabírá na síle. Agrolesnické plochy má i Mendelova univerzita, a to na obou školních podnicích – Školním lesním podniku Masarykův les Křtiny, tak na Školním zemědělském podniku v Žabčicích. *„Naše školní podniky poskytují ideální místo, kde se setkávají vzdělávací aktivity s poloprovozním a aplikovaným výzkumem v podmínkách reálně hospodařícího subjektu v oblasti zemědělské či lesnické činnosti. V Žabčicích to je tzv. silvoorebný systém založený v roce 2019. Dřevinami jsou topol a ořešák, jako zemědělské plodiny se využívá pšenice, mák nebo kukuřice. Na ŠLP je také silvoorebný systém na pastvině, a navíc i koncept jedlého lesa a pastevního lesa. Zde se uplatňují dřeviny odolné vůči suchu, které kromě dřeva poskytují také jedlé plody, případně další užitky v krajině,“* popsal Martin Klimánek z Lesnické a dřevařské fakulty MENDELU.

Nedílnou součástí je zapojení ukázek těchto systémů do výuky v řadě studijních programů, ať už jde o exkurze nebo řešení závěrečných prací. *„Rádi bychom se tomuto konceptu hospodaření věnovali i*

nadále, zejména z hlediska výzkumu a vzdělávání, a založili další plochy lišící se v dřevinách i designu ploch – například širší řádky na zemědělských půdách. V lese hodláme zkoušet další druhy dřevin, konkrétně podle vhodnosti dřevin na dané lokalitě zkoušíme vyšlechtěné kaštanovníky odolné vůči tzv. rakovině kůry, dále oskeruše a jiné,” přiblížil Klimánek.

Evropská agrolesnická konference se koná v Brně od 27. do 31. května 2024, vystupují na ní speakři nejen z Evropy, ale i Ameriky nebo Austrálie. Akci pořádá Český spolek pro agrolesnictví jako pobočka Evropské agrolesnické federace (EURAF) ve spolupráci s Mendelovou univerzitou v Brně, Jihomoravským krajem a Statutárním městem Brnem.

Kontakt pro bližší informace: doc. Ing. Martin Klimánek, Ph.D., martin.klimanek@mendelu.cz, +420 777 101 224, Ústav hospodářské úpravy lesů a aplikované geoinformatiky LDF MENDELU; doc. Ing. Antonín Martiník, Ph.D., antonin.martinik@mendelu.cz, +420 730 165 622, Ústav zakládání a pěstění lesů LDF MENDELU

<https://mendelu.cz/svetovi-odbornici-a-odbornice-resi-na-mendelu-aktualni-vyzvy-agrolesnictvi>